

ІДЕАЛЬНИЙ, СУСПІЛЬНИЙ ТА ДЕРЖАВНИЙ ЛАД ЗА КОНФУЦІЄМ

Постанова проблеми. Конфуцій — давньокитайський філософ та політичний діяч, титульна фігура у конфуціанстві. Національний герой Китаю. В його вченні значна увага приділяється питанням світобудови і справедливого суспільного устрою у Піднебесній, тобто сучасними словами, у глобальному суспільстві. Він засновник філософської школи конфуціанства, де були питання політичної стабільності, метод організації людей та управління державою.

Конфуціанство є одним з головних філософсько-релігійних учень світу. Воно справляє помітний вплив на культури таких далекосхідних країн, як Китай, Японія, Корея, В'єтнам. Конфуціанство не є релігією в повному розумінні цього поняття через те, що воно не має цілісної містично-метафізичної системи. Хоча його основоположною ідеєю (релігійного плану) і є культ Неба, але як іпостасі, що уособлює сили природи, і як абсолютного зразка, подібного до абсолюту дао Лао-цзи.

Метою нашого дослідження є аналіз ідеального, суспільного та державного ладу згідно з вченням Конфуція.

Для досягнення мети ми ставимо наступні завдання:

- Розкрити характерні риси ідеального, суспільного та державного ладу за Конфуцієм.
- Проаналізувати вчення Конфуція про людину.
- Розкрити основні шляхи удосконалення державного управління та державного ладу.

Виклад матеріалу. В основі вчення Конфуція — Людина та її потреби. Політичною ціллю конфуціанства було створення міцного базису для організації держави, яка покликана забезпечувати інтереси людей. На відміну від даосизму, конфуціанство має на меті розбудову розгалуженої системи адміністрування суспільства, активізацію стосунків між складовими суспільства (громадами, кланами, сім'ями) та створення державної надбудови над цими структурами. Звідси випливають такі поняття, як «конфуціанська вертикаль» та «конфуціанська піраміда». Вчення Конфуція розробляло принципи ефективного функціонування бюрократичних структур держави, обґрунтовуючи необхідність їх дотримання всіма членами суспільства. Концепція загальної добродійності, що має реалізуватися через повагу до всього суспільного, гідність та відчуття належності до китайської спільноти створили своєрідні та ефективні механізми функціонування та розвитку китайського суспільства на століття вперед. Етичні правила, закладені в конфуціанській етиці, актуалізувалися через ритуали. Ритуали зберігали сталість розвитку та зменшували можливі відхилення від принципів, закладених Конфуцієм. Тому конфуціанство не перетворилося ані на певну релігію, ані на виключно політичну ідеологію.

Конфуцій жив в епоху великих соціальних і політичних потрясінь, коли Китай перебував у стані тяжкої внутрішньої кризи, і коли питання стабільності держави вийшли на перший план. Як правильно керувати державою, щоб зберегти в ній незмінний порядок – питання, яке хвилює Конфуція впершу чергу. Людина цікавить його не сама по собі, а як частина ієрархії, де вона займає чітко визначене місце. Тому вчення про людину є невіддільним від вчення про керування державою. Ціль конфуціанського вчення про людину – показати, як повинна поводитися людина в різних ситуаціях, тобто це вчення має яскраво виражену практичну спрямованість, а теоретичний аспект є підлеглим: обґрунтувати вічність і незмінність правил поведінки, що рекомендуються, і відносин між людьми.

Отже, на думку Конфуція, ідеальна поведінка людини є такою, що не чинить іншим того, чого не бажає собі, поважає старших, з повагою ставиться до рівних, відповідальна, справедлива, прагне до знань, завжди дотримується принципу Дао як шляху благородства та самовдосконалення. Дотримання моральних норм у поведінці людини спричиняє добродійність і глибоку повагу, однак на це здатні лише обрані та повноцінні особистості. Такі люди не роблять іншим, чого собі не бажають, роблять так, як потребує етикет, лад та їх власний соціальний стан, прямують до знань, розуміють Дао як шлях до благородства та духовної досконалості.

На мій погляд, одним з головних питань конфуціанства було вдосконалення управління державою. Конфуцій присвятив цьому багато своїх міркувань, розроблень, доцільні способи вибудови стосунків правителя, службовців й простих жителів у процесі суспільного життя. Конфуцій трактував державу як велику родину. Влада імператора уподібнювалася владі батька, а відносини між підданими сімейним відносинам: тобто молодші мали залежати від старших, а старші зобов'язані були піклуватися про молодших. Конфуцій говорив, що фундаментом управління державою має бути виховання людинолюбства. Але це поняття значно відрізнялося від сучасного поняття гуманності: піклування батьків про дітей, синівська шанобливість до старших в сім'ї та справедливе ставлення до тих, хто не зв'язаний родинними узами - ось ключові складові людинолюбства за Конфуцієм.

Висновки. Складно не погодитися з таким підходом до організації влади і життя людей. Звичайно ж, у владі повинні бути люди з внутрішньою схильністю до справедливого управління, високими моральними устоями і патріотизмом, що має формуватися завдяки певній педагогічній системі, у зазначеному контексті – виховним ідеям конфуціанства. Конфуцій говорив також про те, що кожен у державі має бути на своєму місці, має виконувати ті обов'язки, які у нього краще всього виходять: «Правитель повинен бути государем, сановник - сановником, батько - батьком, син - сином». Тільки так, на думку Конфуція, держава зможе стати благополучною, зможе забезпечити своїх підданих благами, захистити їх від різних негараздів і невдач. Крім того, благородні мужі-чиновники за Конфуцієм повинні були виховувати своїх підданих.

На нашу думку, управління державою повинно будуватися на основі власного прикладу правителя. У цьому контексті гостро постає проблема українських чиновників і подвійних стандартів життя в нашій країні. Я вважаю, що така ситуація створює перешкоди для розвитку нашої держави. Конфуцій був проти управління державою на основі жорстких законів і заборон. Єдиний вид заборони і закону, який визнавав Конфуцій - це релігійно моральний закон, тобто той закон, який однаковий у всіх релігіях і у всіх культурах.

Список використаної літератури:

- Мартинов А.С. Конфуціанство: класичний період. СПб.:Азбука-классика; Петербурзьке Сходознавство, 2006. 384 с.
Переломов Л. С. Конфуцій: «Лунь Юй», М.: Сх. лит., 2000, 588 с.